

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Vates-säätiö sr -	Jaana Pakarinen	jaana.pakarinen@vates.fi		

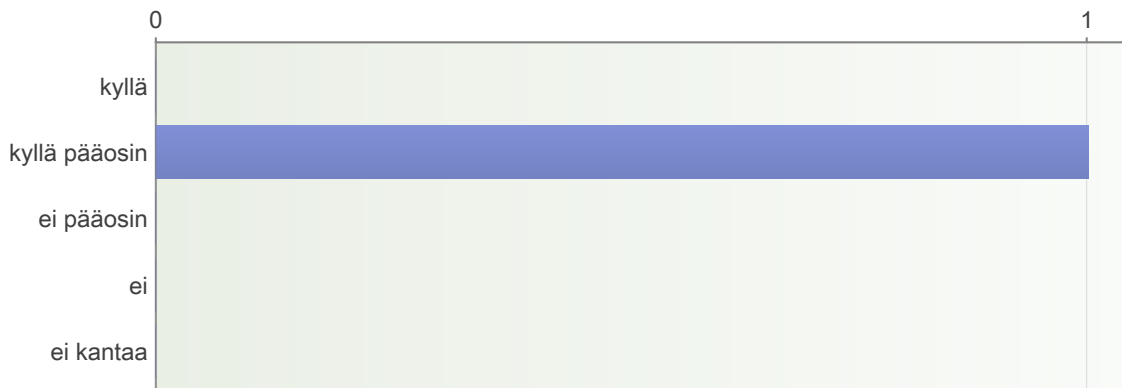
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

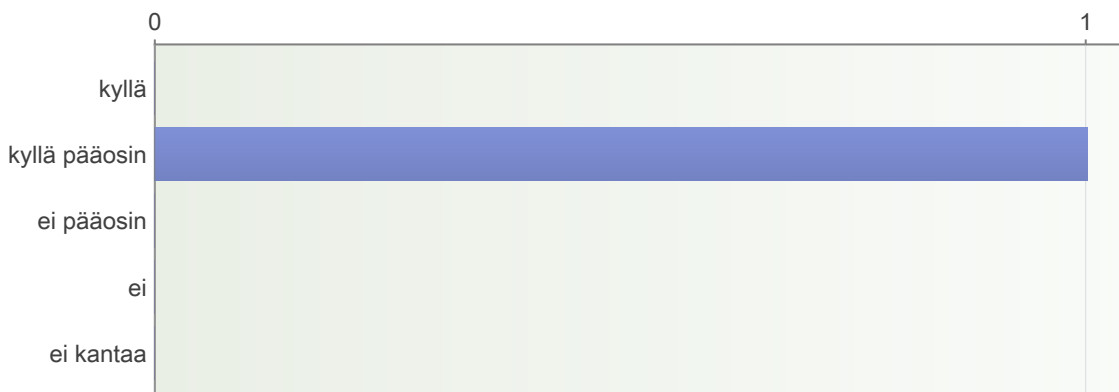
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteeseen on pääosin mahdollista päästä pidemmällä aikavälillä. Tämä kuitenkin edellyttää uudistuksen eri osien onnistumista. Palvelujen yhdenvertainen saatavuus ei tule missään vaiheessa toteutumaan täydellisenä, johtuen maantieteellisistä, kulttuurisista, koulutuksellisista, sosiaalisista yms. eroavaisuuksista. Ajatus palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta ja sen asettaminen tavoitteeksi on erittäin haasteellinen, mutta myös erittäin tärkeä. Tavoitteeseen pyrkiminen tulee varmistaa jokaisen maakunnan palvelustrategiassa ja jokaisen yksittäisen palvelun kohdalla.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarkoituksenmukaisuus tarkoittaa eri asiakkaille erilaisia asioita. Paljon palveluita tarvitsevat asiakkaat ja ne asiakkaat, joiden on vaikea hahmottaa palvelujärjestelmän kokonaisuutta, saattavat jäädä 'valintakatveeseen'. He eivät pysty riittävällä tasolla vaikuttamaan siihen, mistä haluavat saada omat palvelunsa, tai jopa niin, että henkilökohtaisiin valintoihin vaikuttavat epäolennaiset, ulkopuolisilta tahoilta tulevat viestit.

Asiakasohjaus perustason palveluista muihin palveluihin tulisi toteutua neutraalisti. Asiakkaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tarve sekä sosiaalitoimen ja terveydenhoidon rajapinnoilla liikkuminen eivät saa johtaa palveluista putoamiseen.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

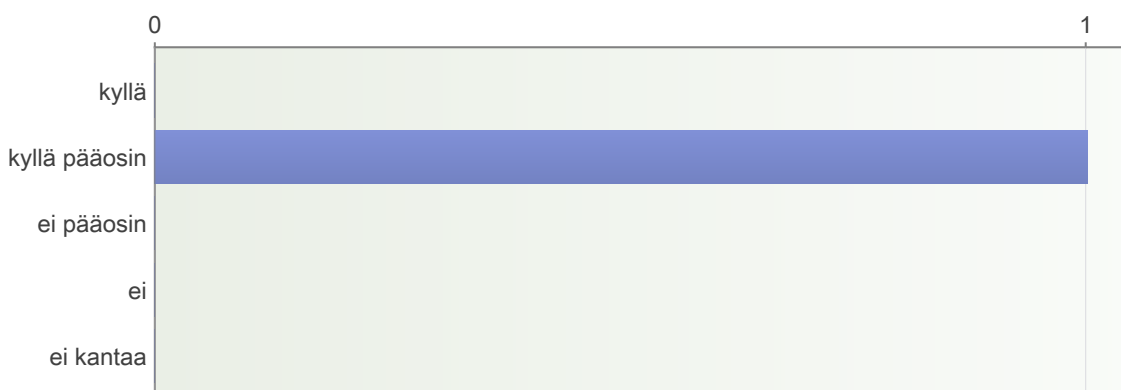
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli asiakkaalla on saatavissa riittävästi asianmukaista tietoa itselleen sopivista ja mahdollisista palveluista, hänellä on mahdollisuudet löytää/hakeutua oikeanlaiseen palveluun. Mikäli asiakkaalla on vamma, joka haittaa hänen toimintakykyään, on palvelujärjestelmässä oltava yhdenvertaiset toimintamallit palveluihin hakeutumiseen. Ammattihenkilöiltä saatava palveluohjaus on kiistämättömän tarpeellinen. Palvelujen täydellinen digitalisoiminen vie yhdenvertaisuutta väärään suutaan.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

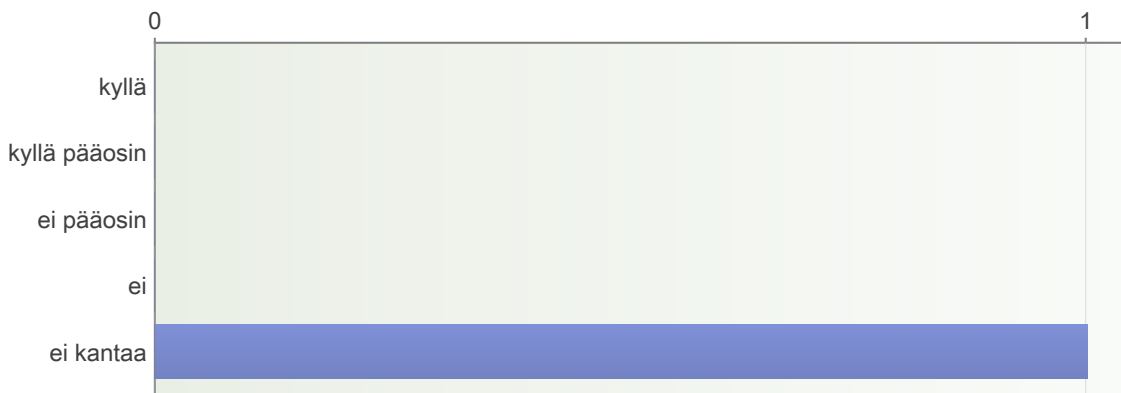
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen tavoitteena on tarjota tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita, mikäli asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita. Tavoitteeseen on mahdollista päästä, mikäli järjestelmä saadaan toimivaksi ja saumattomaksi. Tämä tulee viemään aikaa ja meneillään olevista kokeiluista tulee ottaa käyttöön toimivat saumattomat palveluketjut. Erityisesti vammaiset ja pitkäaikaissairaat henkilöt tulevat tarvitsemaan yhteensovitettuja palveluita paitsi sosiaali- ja terveystoimesta myös työllisyyspalveluista. Ammattitaitoisen palveluohjauksen rooli on tärkeä. Tämä yhteensovitus tulee ehdottomasti ottaa huomioon palvelujärjestelmän luomisessa.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

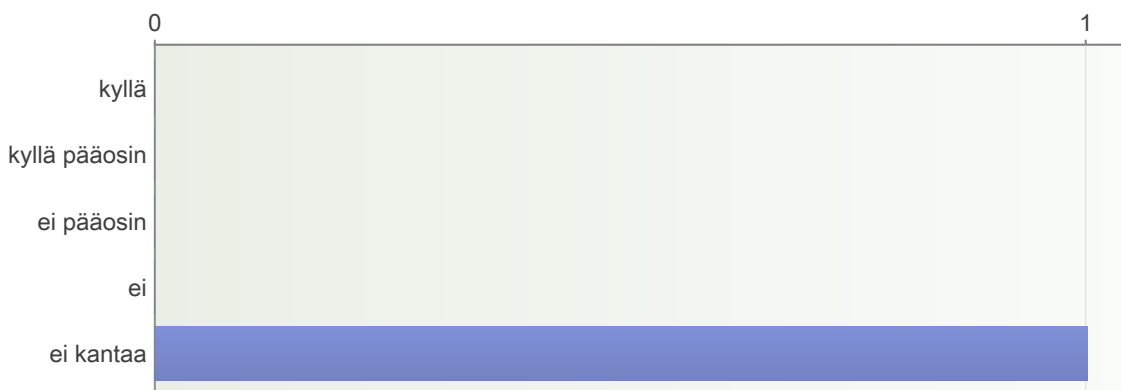

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

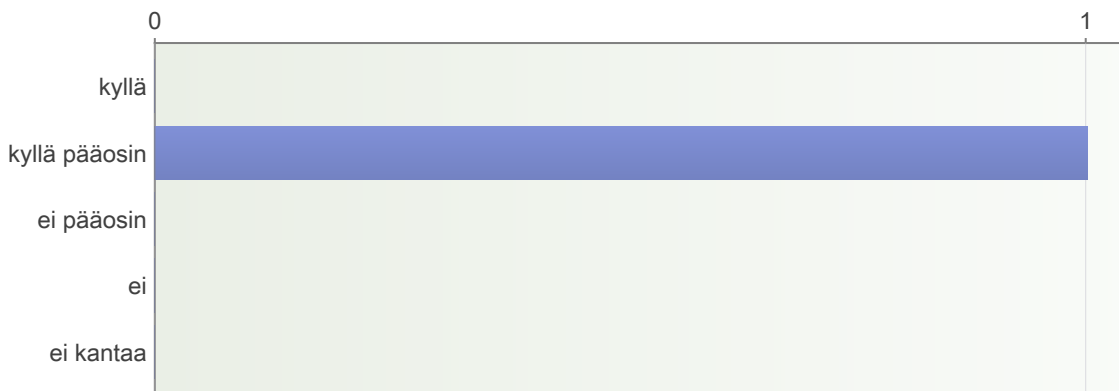

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Koska kyseessä on suomalaisen palvelutuotannon historian suurin uudistus, olisi pettymys, mikäli tällä uudistuksella ei saataisi tehtyä muutoksia vanhoihin toimintatapoihin, rakenteisiin ja asenteisiin. Nykyaikaisten innovaatioiden käyttöönotto tekee pohjan tulevaisuuden haasteiden kohtaamiseen, mutta ei takaa sitä, että järjestelmä muuttuu. Jokaisen toimijan vahva tahtotila ja muutosmyönteisyys sekä sopeutumiskyky tuottavat tuloksia, jotka heijastuvat tulevaisuuteen.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvasta. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

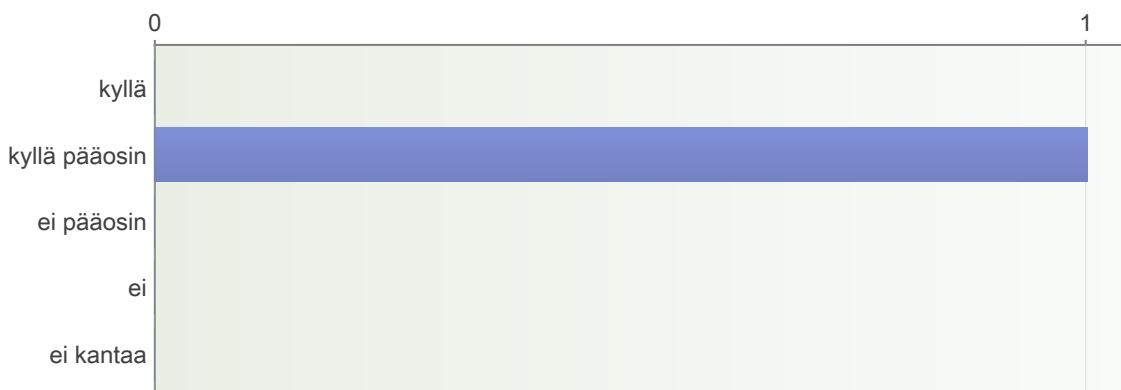
Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

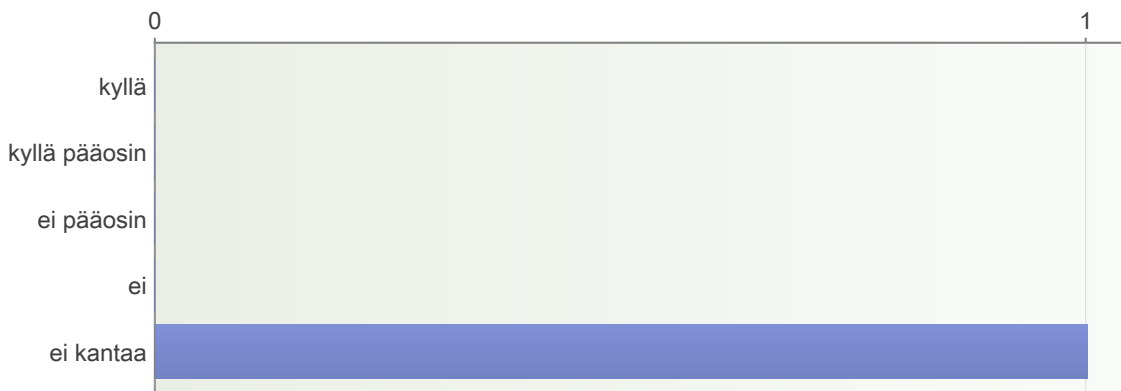
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajarekisterissä olevien palveluntuottajien laatuksiteerien määrittely tulee olemaan haasteellinen tehtävä. Laatuksiteerien kriittikittömyys ja tasa-arvoisuus palvelutuottajien välillä on merkittävä arvioitaessa maksusetelijärjestelmän merkitystä ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksien näkökulmasta. Lisäksi palveluntuottajien valinnassa on huolehdittava riittävän kattavasta palvelutarjonnasta. Yksipuolisuus vääristää ohjausta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

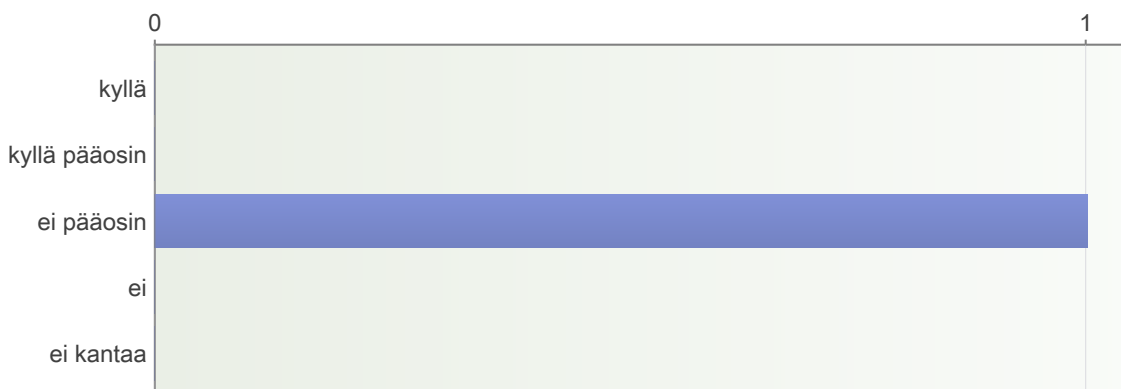

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

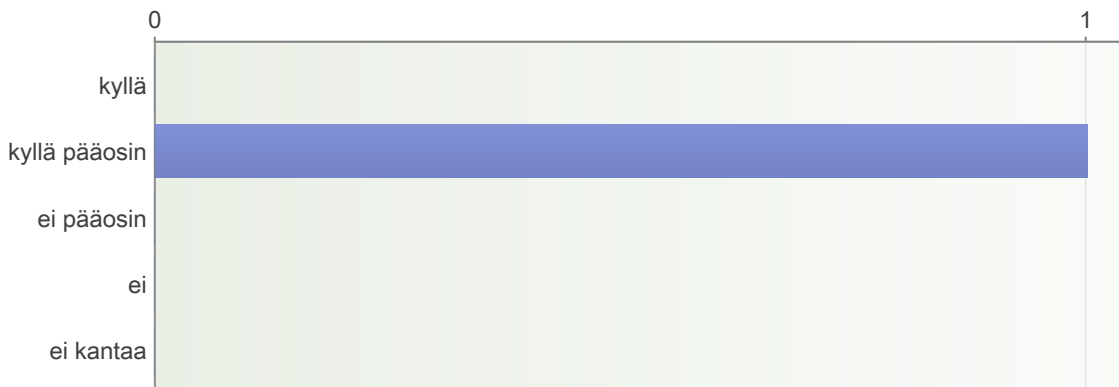

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

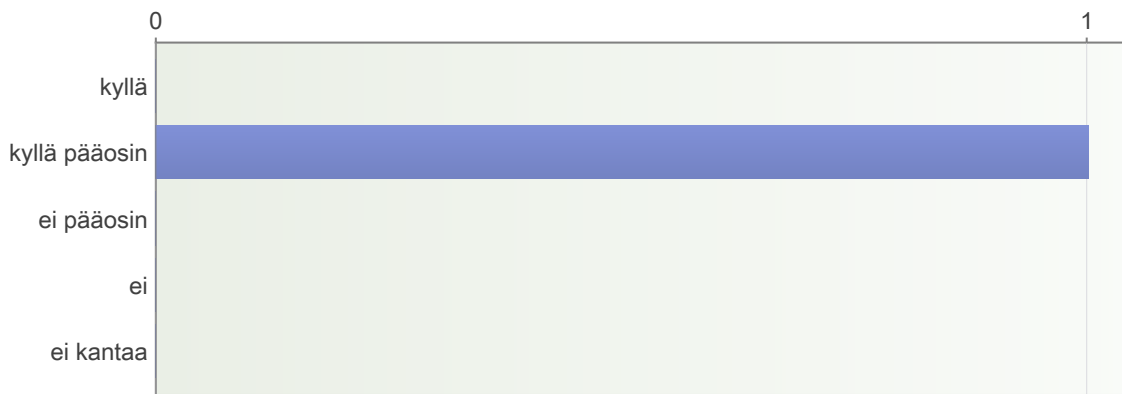
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuuksiin valita palvelujen tuottaja maakunnan liikelaitoksen ja sen toimipisteen osalta toteutuu, mikäli tuottajasta osataan antaa riittävästi tietoa, riittävän konkreettisesti ja riittävän ymmärrettävin keinoin. Tilanteessa, jossa palvelujen tuottajaksi halutaan valita muu kuin asuinmaakunnan liikelaitos, tulee ymmärtää, että esimerkiksi kotiin vietävien palvelujen saaminen vaikkapa loma-asuntopaikkakunnalle tulee miettiä erikseen. Tämäkin asia saattaa nousta tulevaisuudessa yhä useammin esille, kun suuret ikäluokat asuvat vuoden aikana pitkiä jaksoja kahdella paikkakunnalla, sekä kotikunnassa että loma-asuntokunnassa.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

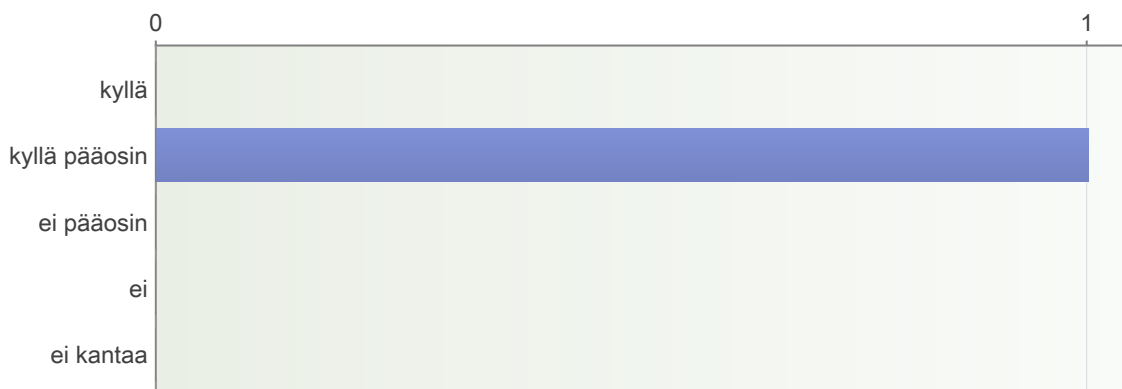

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

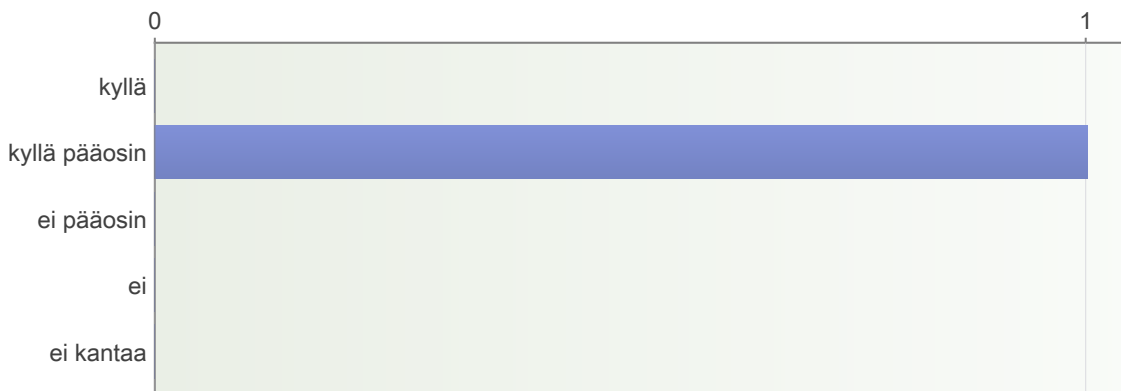
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajarekisterissä olevien palveluntuottajien laatuksiteerien määrittely tulee olemaan haasteellinen tehtävä. Laatuksiteerien kritiikittömyys ja tasa-arvoisuus palveluntuottajien välillä on merkittävä arvioitaessa asiakasetelijärjestelmän merkitystä ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksien näkökulmasta. Lisäksi palveluntuottajien valinnassa on huolehdittava riittävän kattavasta palvelutarjonnasta. Yksipuolisuus vääristää ohjausta.

32. 10c. Ovatko asiakasetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

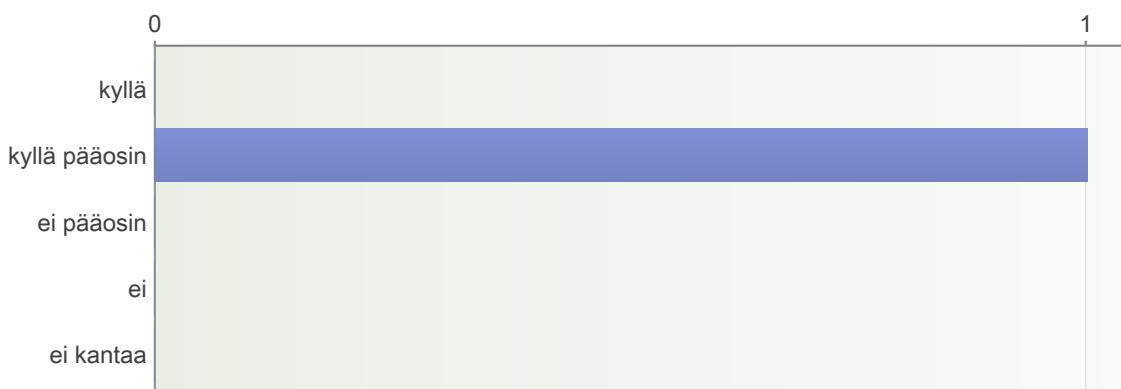

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

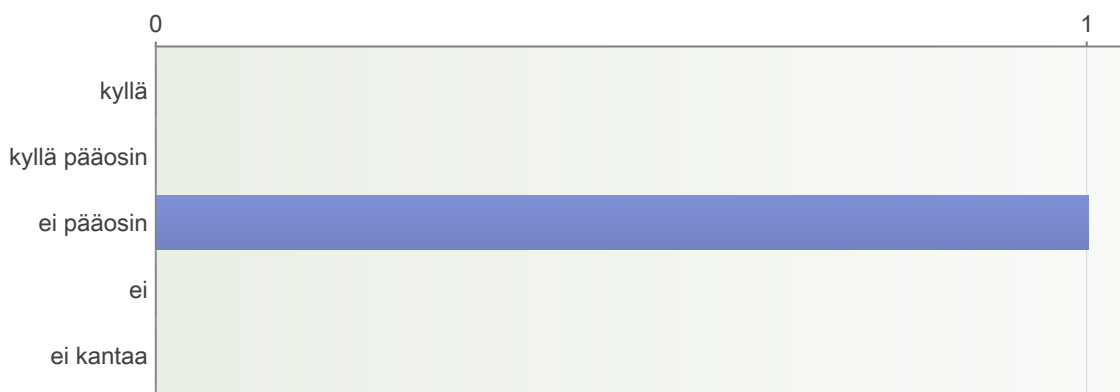
- Henkilökohtaisen budjetin toteutuminen riippuu merkittävästi siitä, kuinka hyvin budjetin käyttömahdollisuuksista kyetään informoimaan asiakkaita. Erityisesti henkilöt, joiden erityisen tuen tarve ei ole vähäistä tai se vaihtelee, voi olla vaikea itsenäisesti suunnitella ja hallinnoida omaa palvelukokonaisuuttaan. Etenkin, jos palvelukokonaisuuteen sisältyy useita erilaisia palveluita. Tällöin niiden yhteensovittamiseksi tarvitaan riittävästi ammattitaitoista asiantuntija-apua ja ohjausta.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti).

Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

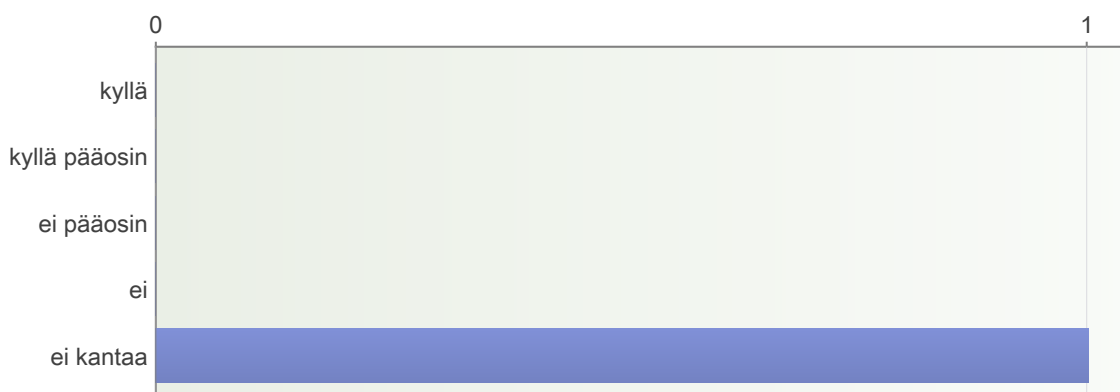
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuettuun päätöksentekoon liittyen luonnoksessa on perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta erittäin ongelmallisia kohtia. Tuetun päätöksenteon prosessin tulee olla ammattitaitoisten henkilöiden ohjauksessa. Läheinen henkilö tai järjestöjen vapaaehtoiset eivät voi toimia tukevana henkilönä. Tuetussa päätöksenteossa on varmistettava oikeus asiantuntevaan, puolueettomaan asiantuntijaan.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

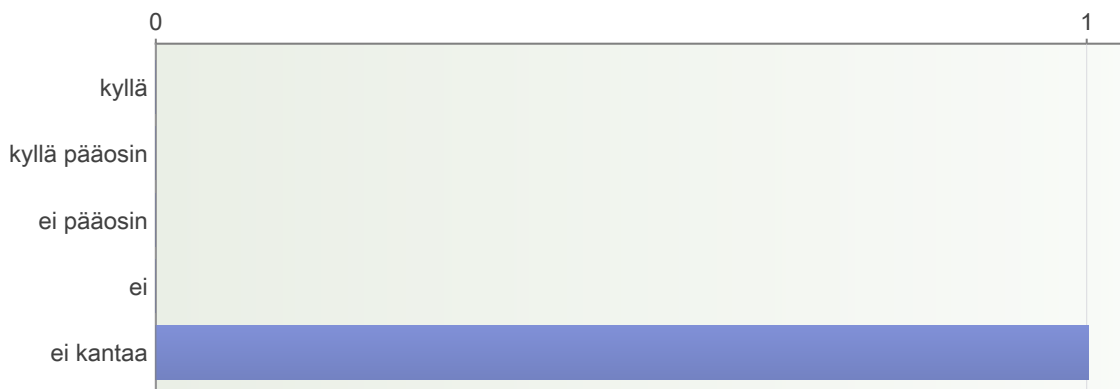

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

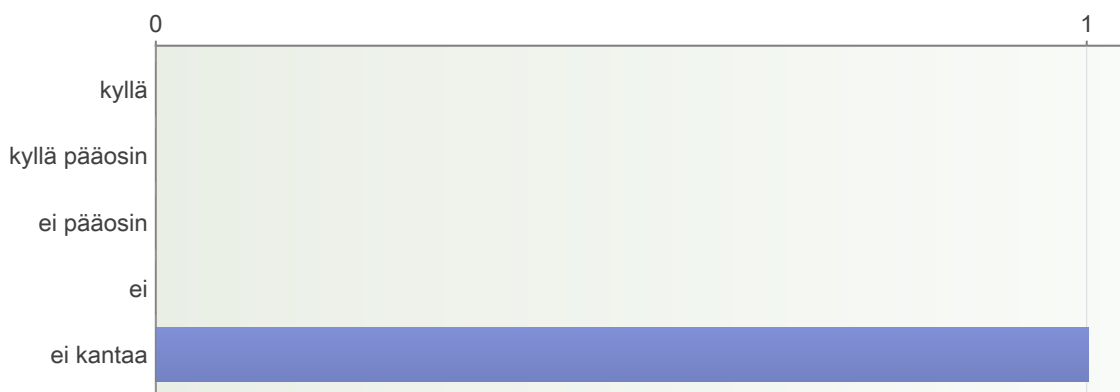

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

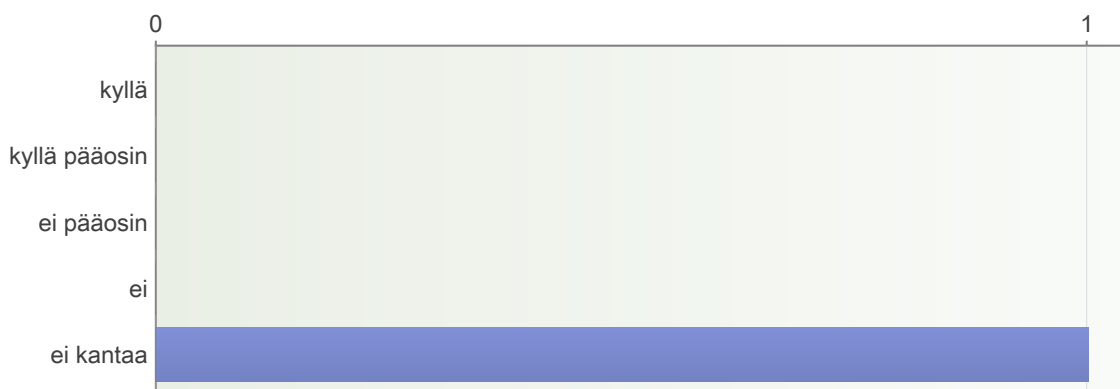
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

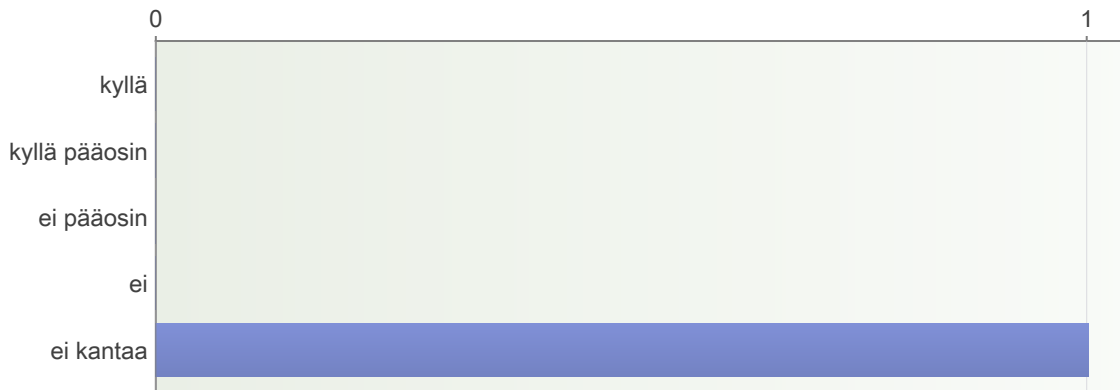

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

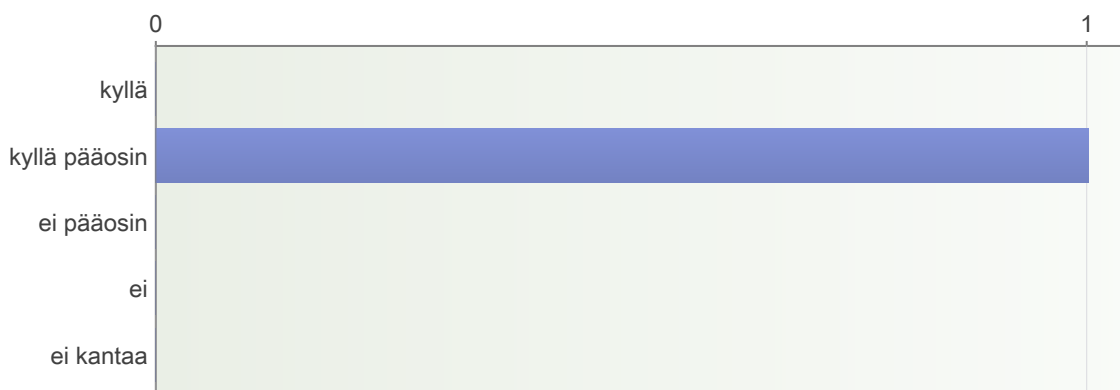

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

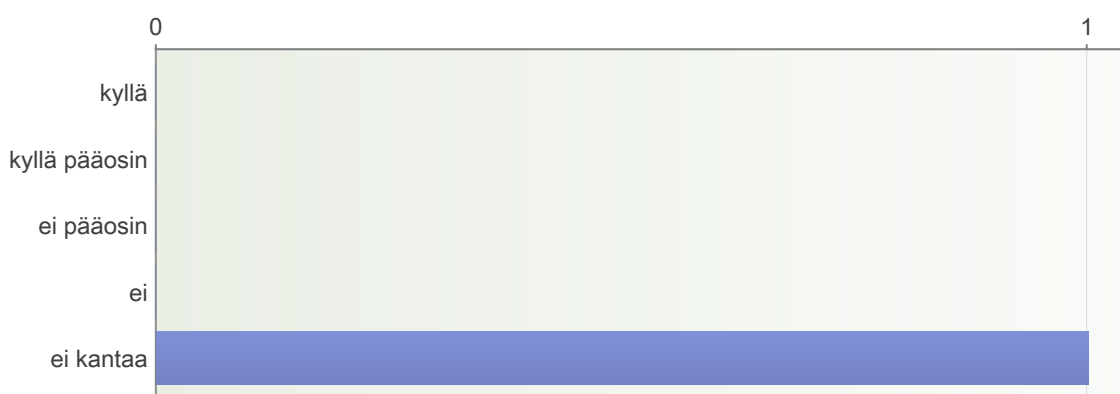

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

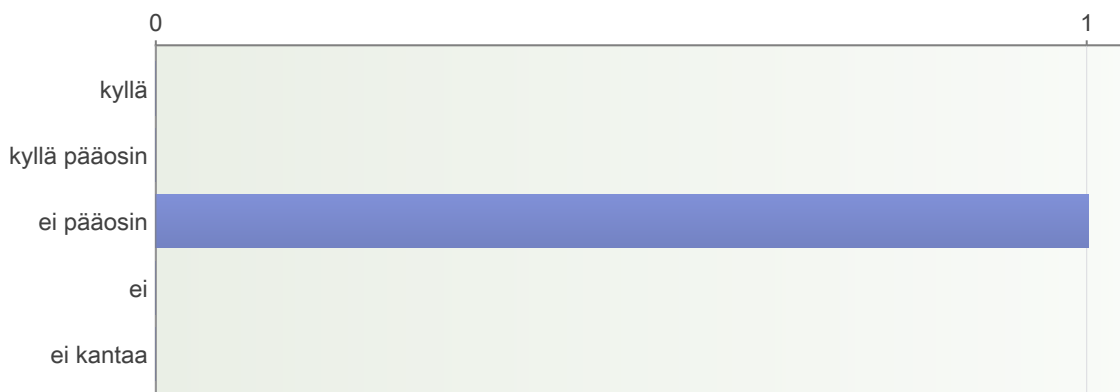

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Pienillä toimijoilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia vastata kilpailutuksissa asetettaviin, jäykkiin kriteereihin, joista jotkut saattavat edellyttää esimerkiksi tietyn suoritemäärän toteuttamista. Pienet toimijat panostavat usein henkilökohtaisiin palveluihin, joissa painottuvat henkilökohtainen kohtaaminen, laadukkuus ja muut inhimilliset tekijät enemmän kuin kilpaillun markkinatalouden rajat.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

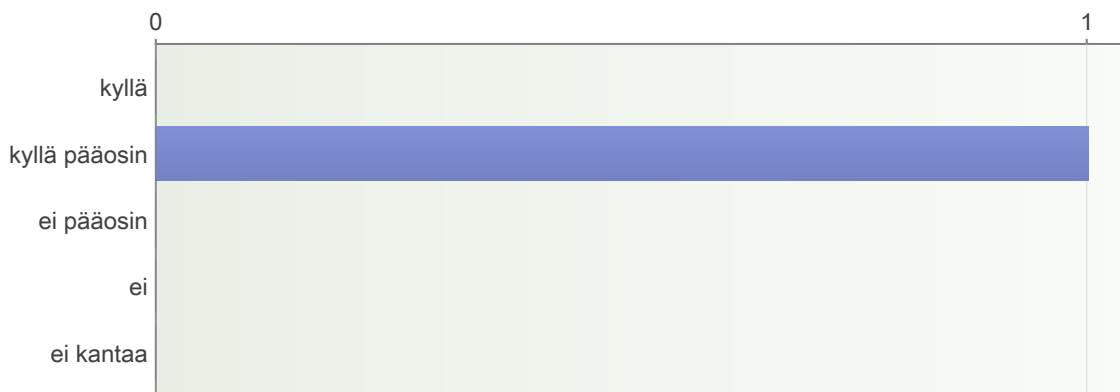
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttamisella on mahdollista vaikuttaa hoidon laatuun. Toisaalta suosittuihin ja laadukkaiksi tunnettuihin palveluihin saattaa ohjautua paljon ihmisiä, jolloin voi tulla tunne siitä, että palveluihin ei pääse riittävän nopeasti.

Kiireettömässä hoidossa asiakas voi toivoa haluamansa ammattihenkilön palveluita. Tällöin on varmistettavissa, että mm. erityistä tukea tarvitsevat, vammaiset henkilöt ja pitkäaikaissairaat henkilöt, joiden palveluiden ja hoitosuhteen jatkuvuus ja tutun ammattihenkilön palvelut ovat tärkeitä, eivät joudu eriarvoiseen asemaan esimerkiksi jonotusajan pidentymisen takia. Myöskään hoidollisuus ei saa kärsiä, jos toivotulle ammattihenkilölle joutuu jonottamaan pidempään.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

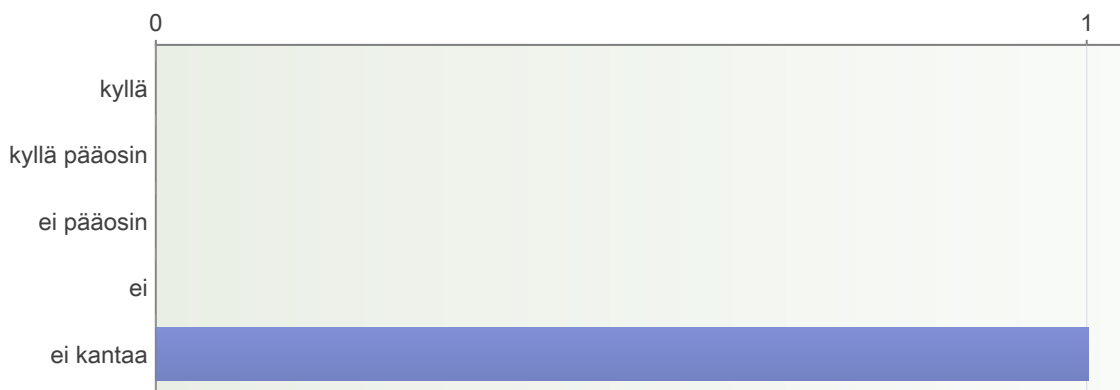

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisten, osatyökykyisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden palveluohjaus tulee toteutua saumattomasti. Kun kyseessä on palvelut, joiden toteuttamiseen tarvitaan asiantuntijuutta sekä perustason sosiaali- ja terveyspalveluista että maakunnan tai kunnan vastuulla olevista työllisyys- ja elinkeinopalveluista, tulee näiden palveluiden rajapintayhteistyö sujua niin, että asiakas helposti ymmärtää, mistä palvelut on saatavissa. Myös eri palveluita sisältävien palvelupakettien toteuttamisen mahdollisuus tulee selvittää.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.